

Pohřebeň, pohřebeň, staré baby na hřebeň!

MUZEJNÍ

KUKÁTKO

Význam této záhadné masky je dodnes zahalen tajemstvím. Někteří badatelé ji ztotožňují s maskarou slaměného či hrachovino-vého medvěda. Medvěd je ve většině fašankových či končino-vých občůzkách, jak se konci masopustu na Valašsku říkalo nejčastěji, ústřední postavou, proto se v řadě obcí občůzkám říká také „vodění medvěda“. Funkce medvěda byla především blahonosná a plodnostní. Tancem s ním měla plodnost přejít na ženu. Z medvěda též hospodyně otrhávaly hrachovinu a dávaly ji husám či slepicím do hnízda, aby lépe nesly.

Dodnes je maska slaměného medvěda k vidění v obci Lužná. Chcete-li jej spatřit, pak neváhejte, blíží se totiž popeleční středa (letos 13.2.), jíž končí bujaré masopustní období plné zábav, jídla a pití, a nastane dlouhý předvelikonoční půst.

Mgr. Milada Fohlerová, etnograf, Muzeum regionu Valašsko, Vsetín

Obr: Slaměný medvěd. Lužná 1973 (fotoarchiv muzea)

Pohřebeň, staré baby na hřebeň!
Tak tímto pokríkem se v posledních dnech masopustu ohlašovala občůzka dnes již vymizelá masky „pohřebeňáre“, zvaného též „hřebeňár“ či „pohřebeň“. Představoval ji muž omotaný slámou nebo hrachovinou se slameným kloboukem na hlavě a v ruce dřevěným ohřeblem (rožněm), na nějž napichoval koblíhy a slaninu.

Na Valašsku se zprávy o výskytu této tajemné postavy dochovaly z obcí Valašskokloboucka, konkrétně z Lačnova, Nedašovy Lhoty a Nedašova, kde se vyskytoval ještě v polovině minulého století.

Občůzka nedašovského „pohřebeňáre“ se koncentrovala do dvou dnů: v masopustní pondělí obcházel vesnici a lidé za ním házeli a rozbíjeli staré nádoby (kte-

ré se v době nadcházejícího velkého půstu vyměňovalo za nové). Druhý den už „pohřebeň“ chodil pro obdaruňky (koledu),

které nejčastěji tvořily koblíhy, jako nejtýpichtější masopustní pečivo, dále slanina, vejce či obilí.